

[Søren Olesen.]

dentereksamen, der dannede grundlaget, og at endvidere første karakter skulle være betingelsen. Selvfølgelig er begavelse og intelligens meget vigtige egenskaber, når man skal studere, men det er dog ikke det eneste, som er nødvendigt. Vi har både indenfor videnskaben og embedsstanden mange eksempler på, at folk med en forholdsvis mindre embedseksamen er blevet nogle af de dygtigste, fordi der var andre evner, som var nødvendige, og det er netop disse evner, der er så vanskelige at bedømme, når man står overfor at skulle udvælge, hvem der skal have støtte; her har man næsten kun dygtighed og eksamen at holde sig til. Hvis man skal have nogen garanti for, at man får de absolut mest velegnede, tror jeg, det bliver meget vanskeligt for denne bestyrelse at træffe det rette valg, for man kan ikke bygge på eksamen alene. Jeg ved, at den højtærede undervisningsminister heller ikke er nogen absolut beundrer af eksamensvæsenet, og jeg tror derfor, ministeren vil indrømme, at der vil blive store vanskeligheder med hensyn til at skabe en retfærdig ordning af dette spørgsmål.

Jeg tror, at ungdommen, især den akademiske ungdom, vil hilse dette lovforslag med glæde; men der er en ting, man må tage i betragtning, og det er, at der skabes jo ikke flere stillinger eller erhvervsmuligheder derigennem, og derfor kan der godt komme en dag, da også den akademiske ungdom kan få øje på nogle svagheder ved ordningen. Vi skulle dog ikke gerne skabe, skal vi sige, et akademisk proletariat, som ikke kunne finde beskæftigelse, når de unge havde fået den dyre uddannelse. Også dette spørgsmål har ungdomskommissionen beskæftiget sig med, og den ender med at sige, at man håber ikke, ordningen vil skabe for stærk en tilgang til det akademiske studium, men at man ikke kan se bort fra, at det vil ske, særlig i begyndelsen; ja, man går endda så vidt, at man siger, at hvis der skulle ske en sådan overfyldning, vil det bremses, når de unge opdager, at de ikke kan få stillinger bagefter. Det er jo i virkeligheden en indrømmelse af, at der her er et meget vanskeligt punkt, som man også må tage i betragtning, og derfor må man ikke animere til større tilgang til studierne, end at man kan have nogen udsigt

til, at der også er brug for de unge, når de er færdige med deres studier.

Med hensyn til spørgsmålet om, hvorvidt man skal yde støtten til ungdommen i form af legater, altså direkte tilskud, eller som lån, synes jeg, det er værd at overveje, om ikke låneformen i længden vil blive den bedste; også under hensyn til det, jeg sagde før, at der er andre grupper af unge, som må stifte lån for at skabe sig et erhverv, mener jeg, der må være grund til at gå denne vej. Man opnår herved, at de unge selv kommer til at bære ansvaret, og man opnår, at den store part af midlerne vender tilbage og kan bruges påny; ved en ren tilskudsordning derimod bruges pengene, og der skal hvert år skaffes nye beløb.

Jeg ser, at man i denne forbindelse har overvejet, at de unge, som ikke havde taget første del af en embedseksamen ved universitetet, kun skulle kunne modtage hjælpen som lån, og hvis de bestod første del af embedseksamen, kunne de få lånet eftergivet, medens de, der ikke bestod, skulle betale lånet tilbage. Jeg synes, man her næsten kunne sige, at det burde være omvendt, for den stakkel, som ikke består, får jo meget vanskeligt ved at betale sit lån tilbage, han skal til at begynde på noget nyt, medens den, som består sin embedseksamen og til sin tid bliver færdig, dog har lidt større muligheder for at betale tilbage.

Hvad fordelingen angår, har man foreløbig tænkt sig 2½ mill. kr. afsat til gymnasieuddannelsen, 4½ mill. kr. til uddannelsen ved universitetet og ½ mill. kr. til uddannelse ved seminarier m. v. Nu er der jo for tiden læremangel, og jeg kunne tænke mig, at det måske var betimeligt at forhøje dette sidste beløb noget, da der ikke er samme mangel indenfor de universitetsuddannedes kreds.

Der er dernæst afsat 2½ mill. kr. til faglig uddannelse. Jeg mener også, dette beløb er for ringe i forhold til det, der er afsat til universitetsuddannelsen. Vi må nemlig tage i betragtning, at den faglige uddannelse skal søges af mange, mange flere end universitetsuddannelsen. Udover hele landet skal de unge uddannes i håndværk, industri og handel, og derfor mener jeg, at netop de tekniske skoler, handels-skolerne, landbrugsfaglige skoler og skoler,